СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 220. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 20-го вересня 1940. No. 220. Jersey City, N. J., Friday, September 20, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВИБОРЧА КАМПАНІЯ СТАЄ ЩОРАЗ ЖИВІШОЮ

ВИЛКІ ДОМАГАЄТЬСЯ ОЩАДНОСТЕЙ В ОБОРОННИХ ВИДАТКАХ

ФІНІКС (Арізона). — Републиканський президіяльний кандидат Вендел Вилкі заявив у своїй черговій кандидатській промові, виголошеній в авдиторії місцевої вищої школи, що колиб прийшлося вибирати між сильною краєвою обороною та відбудовою домашньої господарки, він вибрав би останнє.

Він заявився проти думки президента Рузвелта, що Злучені Держави для приєднання Арґентини для своєї політики повинні допустити до Злучених Держав довіз арґентинського мяса.

ФЛИН НАПАДАЄ НА ВИЛКІ ЯК „ЧУТТЄВО НЕСТІЙНОГО"

НЮ ЙОРК. — Едвард Флин, предсідник Демократичного Краєвого Комітету, заявив ґазетярам, що на його думку Вендел Вилкі не надається на становище президента, бо він є непостійний чуттєво.

Флин каже, що Вилкі є такий непостійний чуттєво, що якби начальник якоїсь чужої держави зробив щось таке, що зачіпило би Вилкія до живого, він негайно виповів би війну й нікого навіть не питався.

ГУВЕР ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД МОЖЛИВОСТЮ ДИКТАТУРИ НА ВИПАДОК ВІЙНИ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — На конференції Пенсилвенійського Університету виступив тут з політичною промовою відомий републиканський провідник і бувший президент Герберт Гувер. Він казав, що на випадок приступлення Америки до війни тут певно повстала би тоталітарна диктатура й вся свобідна господарка стала би неможлива.

ВЕЛИЧЕЗНІ НІМЕЦЬКІ ВТРАТИ В АНҐЛІЇ В ЛІТАКАХ І ЛЕТУНАХ

Британійське міністерство летунства подає, що за час від 8. серпня намагання Німеччини підбити Анґлію коштують її 1,867 літаків. У тому самому часі британійці втратили 600 летунів і 621 літаків. Німецькі звідомлення не подають чисел німецьких втрат, а тільки твердять, що британійці втратили 2,096 літаків в часі від 1. серпня.

БРИТІЙЦІ АТАКУЮТЬ НІМЕЦЬКІ БАЗИ

Не зважаючи на непогоду і дуже сильний протилетунський німецький відпір, британійські летуни атакували знову всі ті німецькі бази, звідки можна надіятись нападу на Анґлію. Комунікат каже, що тим разом атаковано згадані бази з надзвичайною силою і великою скількістю літаків.

ЧИ НЕ ВІДСТУПИВ ВІД СВОГО ЗАМІРУ?

Нюйорські вечірні ґазети з середи принесли вістку, подану величезними буквми, що є відомости, з яких можна заключити, що Гітлер наказав відступити від нападу на Анґлію цеї осени.

ОБЛОЖИЛИ УСІ ПРИСТАНІ МІНАМИ

Від Норвеґії на далекій півночі аж до еспанського побережа на полудні, британійські летуни обложили мінами всі виходи з пристаней. Це значить, що свобода руху для німецьких кораблів дуже обмежена, бо всюди жде їх катастрофа. Це теж спинює німцям виконання їхнього пляну щодо нападу на Анґлію.

ХОЧУТЬ ЗРУЙНУВАТИ ЦІЛИЙ ЛОНДОН

Німецькі летуни зачали бомбардувати британійську столицю дуже систематично, мабуть згідно з приказом. Тепер намічають тільки одну або дві дільниці й їх бомбардують. Днями вдається не допускати німців до Лондону, але ночами тяжче. Скільки треба витерпіти населенню столиці, видно найкраще по тім, що в одному дні було 8 алярмів, а в ночі взагалі не переставали гудіти літаки і тріскати бомби. Серед дня треба було бути британійським летунам 11 годин у повітрі, щоб відбивати німецькі літаки і не допускати їх до столиці, чи в глиб краю.

ДАЛЯДІЄ І ҐАМЕЛЕН ОБЖАЛОВАНІ

ВІШІ. — Виготовлено акт обвинувачення, звернений проти бувшого французького премієра Даляділє і проти Ґамелена, бувшого начального команданта французької армії. Першого обвинувачують за те, що не підготовив і виповів війну, а другого за те, що зле вів війну й її програв.

ПОВІТРЯНИЙ БІЙ НАД ЛОНДОНОМ.
Білі ленти це дими з літаків, що беруть участь у бою.

БОРОТЬБА ЗА ЕКОНОМІЧНУ ОБОРОНУ

ВАШИНҐТОН. — У конґресі ведуться тепер горячі дебати за ріжні закони про економічну сторону краєвої оборони.

Передовсім іде за те, які податки мається стягати з воєнних приходів, зглядно яку надвижку приходів для добра оборони мається лишати вільною від податків, та хто мав би право признавати звільнення.

Другим важним економічним питанням краєвої оборони є забезпечення людей, що пішли до війська, перед позвами за довги, та захоронення їх родин.

Провідники обох палат стараються довести в цих справах до скорого голосування.

ВІЙСЬКОВІ ЛІКАРІ СПОДІВАЮТЬСЯ ЗДОРОВИХ ЖОВНІРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Військові лікарі кажуть згідно, що їх оглядини кандидатів до війська стверджують, що побоювання за теперішню молодь, чи вона видержить трудноші військової служби, не оправдані. Вони кажуть, що молодь зовсім не є „мягка", як це досить загально говорять, але так само добра, як їх батьки в 1917. році.

Покищо число відкинених від військової служби виносить лише 5 процентів зголошуючихся.

ПРЕЗИДЕНТОВА ЗА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ СВОЇХ СИНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Пані Рузвелтова заявила ґазетярам, що коли уряд стане покликати до військової служби жонатих молодих мужчин, її сини повинні піти служити, бо їх родини є добре забезпечені й „не будуть голодувати".

Вона заявилася за уважний вибір асентерункових комісій, щоби права всіх людей були належито захоронені.

ЩО РОБИТИ З ПОЗИЦІЯМИ ПОКЛИКАНИХ ДО СЛУЖБИ?

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Ґубернатор нюйорського стейту заявив, що цей уряд не буде наймати нікого на місце покликаних до військової служби, хіба що цього буде доконечно потрібно.

Ґубернатор заявився за ухвалення відповідного закону.

ФИЛИПИНИ ПРОСЯТЬ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗА ВІЙСЬКОВУ ОБОРОНУ.

МАНІЛЯ (Филипини). — Филипинський міністер фінансів віднісся в радіовій промові зо закликом до уряду Злучених Держав продовжити на десять літ військову допомогу й захорону для филипинських островів. Президент Кесон заявився теж за таку захорону з огляду на неспокій у світі.

НАРАДИ ПОСАДНИКІВ НАД ОБОРОНОЮ.

НЮ ЙОРК. — У четвер почалися тут наради посадників американських міст у справі оборони краю.

Між реферантами на конференції є: ґенерал Джордж Маршел, начальник ґенерального штабу в департаменті війни; Вилйем Кнудсен, член краєвої комісії оборони і інші визначні урядовці.

ДУХОВНИКИ ЗАКЛИКАЮТЬ ДО МОЛИТВИ ЗА АНҐЛІЮ.

НЮ ЙОРК. — 14 американських церковних провідників відкликалося до своїх церковних орґанізацій зарядити на 29. вересня загальну краєву молитву за Анґлію.

У своїм заклику покликуються на спільну культуру Злучених Держав і Анґлії.

ЗА ПРОБУ КРОВИ ДЛЯ ВСІХ ЖОВНІРІВ.

ВАШИНҐТОН.—Щоби захоронити жовнірів від недуг, д-р Парен, ґенеральний лікар Служби Публичного Здоровля, заявився за те, щоби з кожного жовніра брано пробку крови.

Д-р Парен покликається на досвід останньої війни, в котрій багато жовнірів померло від пошестей.

Звісно, таке загальне тестовання крови жовнірів коштувало би кілька мільонів долярів.

ЗАПОВІДАЄ ПОСТУПИ В БОРОТЬБІ ПРОТИ РАКА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — На конференції Пенсилвенійського Університету виступив професор Луис Фісер, хемік Гарвардського університету, з рефератом про вітаміну К, для розсліду котрої він найбільше причинився. Він подав у своїм рефераті висліди своїх розслідів над впливом цеї вітаміни на здержання зросту „чужих тіл" („дикого мяса") й висказував догад, що ця вітаміна причиниться до поборювання недуги рака.

ПОМЕР ВЕЛИКИЙ ПІОНІР МЕДИЦИНИ.

РОЧЕСТЕР (Ню Йорк). — Тут помер у 76. році життя д-р Джордж Голер, що був піоніром у справах здоровля дітей.

Він завів тут міські молочні стації та першу перед-народинову клініку в Америці.

БРИТІЙЦІ СКОРО БУДУТЬ ГОРОЮ, КАЖЕ БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР

ЛОНДОН. — Летунська сила Великої Британії кріпшає з кожним днем. Вона вже збрижається до тої точки, коли буде можна дати німецьким летунам добру лекцію. Британійські летуни не скидають бомб з висот на 20,000 стіп. І тому не бомбардують таким чином музеїв, шпиталів і мешкальних домів, як це роблять німці. Вони злітають долів і добре приглядаються обєктам, щоб бомбардувати тільки самі військові. Таке заявив британійський міністер летунства, сер Синклер. Далі зазначив, що німецька промисловість не функціонує на 30%, бо ушкоджена британійськими летунами. Зокрема скритикував міністер маршала Ґерінґа за те, що наказав бомбардувати королівську палату, Бокинґгем Пелес. Сер Синклер заявив, що Ґерінґ повинен стидатись, що носить вояцький мундір.

НОВИЙ ВИНАХІД ДЛЯ ОБОРОНИ.

ЛОНДОН. — Кажуть, що Анґлія посідає сензаційний винахід, який буде незабаром застосований при обороні перед летунськими нападами. Це, як кажуть, щось таке просте, що німці з дива не вийдуть, що не впали на цей помисл. Очевидно будуть дивуватись аж тоді, коли дізнаються, що це за винахід. Не є це гармата, ні бальон, ні проміння. Проби, пороблені з винаходом, були вдачні.

КРИТИКА ЗА НЕДОСТАТОЧНІ СХОРОНИЩА.

ЛОНДОН. — В британійськім парляменті йшла горяча дискусія на тему браку відповідних схоронищ. Ті що побудовано, не вистарчають. І не є цілковитою охороною перед бомбами, бо заслабі. Тому населення ховається в собвеях. Далі іде про те, щоб давати негайну допомогу нещасним жертвам бомбардувань, себто людям, що лишаються без даху над головою і без засобів до життя. Уряд заповів, що даватиме фінансову допомогу потребуючим. Підкреслювано послами Партії Праці, що це є „народня війна" тому і треба дбати про народні маси.

НІМЦІ АТАКУЮТЬ ПАДЕРЕВСКОГО.

БЕРЛІН. — Німецька преса помістила повно артикулів, в яких обговорюється намагана подорож Гната Падеревского з Швайцарії до Злучених Держав. У всіх тих артикулах пишеться про це як про „втечу Падеревского" з тої Европи, де „мільони поляків терплять". Рівночасно береться Еспанії за добре, що відмовила візи Падеревському. Часописи, що виходять в польським Ґенерал-Ґубернаторстві нишуть про „втечу Падеревского" як втечу того, що був і є завзятим ворогом Німеччини.

СССР І ДАНІЯ.

МОСКВА. — Підписано договір між Советами і Данією. Та остання має доставляти Советам машини, за які має діставати збіжжя і нафтові продукти.

НАРАДИ В СПРАВІ „НОВОЇ ФАЗИ" В ЕВРОПІ.

РИМ. — Італійська преса не пише, яка є властива причина прибуття до Риму німецького міністра заграничних справ Рібентропа, але всюди підкреслюється, що тут іде про „нову фазу війни і европейської історії". З того заключають, що цілком певно буде тут обговорена справа притягнення Еспанії до участи в війні по стороні Німеччини й Італії. Іде про те щоб Італія і Німеччина могли вживати еспанські пристані для своїх воєнних операцій. Кажуть, що в Еспанії є вже німецькі військові частини.

НІМЕЧЧИНА І СОВЕТИ.

РИМ. — Так є, що Німеччина не є задоволена з Советів, бо не дістає того, чого надіялась. Крім того Москва дуже невдоволена з німецького опанування Балканом, зокрема Дунаєм. Та щоб не було, найвищі італійські офіційні кола переконані, що не прийде до ніякого заломання советсько-німецьких відносин..

ІТАЛІЙСЬКИЙ НАСТУП В АФРИЦІ.

РИМ. — Італійський воєнний комунікат зазначує, що закінчився перший період війни в Африці. Тепер ідуть приготування до тяжкого завдання, до здобуття британійської кріпости Матруг. Італійці задумують в першу чергу довести до ладу летунське поле в Сіді Барані, щоб звідтам могти висилати літаки для бомбардувань Александрії й Суезького каналу.

АНҐЛІЙСЬКІ ДІВЧАТА В СЛУЖБІ.

ЛОНДОН. — Тисячі британійських жінок видно тепер у перших бойових рядах, сповняючих воєнну службу. Крім того видно по вулицях дівчат, що виконують службу полисменів і фаєрманів.

ДОМАГАЮТЬСЯ БЕЗПОЩАДНОГО БОМБАРДУВАННЯ.

ЛОНДОН. — Підносяться щораз голосніші голоси, щоб бомбардувати німецькі міста в такий самий спосіб, як німці бомбардують Лондон.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРЕБА ВИЯСНЕННЯ

Краєвий командант ветеранської орґанізації Американський Леґіон видав оноді на зборах одного клюбу в Бостоні, де збирається річна конвенція тої орґанізації, цікаву осторогу до американського громадянства. Це, що він зоворив, що американці повинні нині в першу міру вистерігатися воєнної гістерії, не є ще так замітне, бо нині багато людей з такою осторогою виступає, як це, що він звертався передовсім проти одного роду цеї гістерії, а саме фаталістичної резиґнації, що, мовляв, Злученим Державам не минути участи в великому конфлікті, що нині розграється в Европі.

Якби така осторога вийшла від людини пацифістичних нахилів, то ця заява була би може й зовсім самозрозумілою. Одначе коли вона походить з уст ветерана великої війни, то вона заслугує на ближчу увагу.

Майже того самого дня про ту саму справу заговорив інший чоловік, бо ґенерал Джордж С. Маршел, начальник штабу американської армії. Звертаючися до членів Національної Ґвардії, покликаних до федеральної служби для інтензивного військового вишколу, він сказав, що воєнний департамент почуває, що найближчі шість місяців мають у собі найкритичніший період в історії цеї держави" Говорив він далі: „Ситуація нині є зовсім відмінна від ситуації в 1917. році. Тоді ми були в війні, але ми не передбачували великої можливости військової небезпеки для цього краю. Нині така можливість дрожить на краю правдоподібности. Тоді ми могли поступати з розвагою. Ми могли ждати, поки ми збудуємо табори з касарнями, поки перші вправні офіцири вишколять жовнірів, поки ми не будемо приготовані створити боєздатну армію. Нині час не жде, і модерної зброї й амуніції мусять достáвити наші промисли — не наші аліянти. Ми мусимо бути готові стояти самі. Ми не можемо покладатися на інших."

Коли громадянство чує від подібних людей два собі виразно противорічні погляди, то громадянство зовсім природно має право домагатися знати дещо більше фактів, як воно знає, щоби виснити собі самому, котрий погляд є слушний. І одна й друга заява покликується на почування, але відомо світова ситуація не така справа, що повинна вирішуватися почуваннями. На почування департаменту війни складаються без сумніву факти, і ці факти, принаймні до певного ступня, громадянство демократичної країни повинно знати. Незнання фактів спричиняє вирішування питання почуванням. З такого вирішення виходить роздвоєння, тоді як нинішня пора без сумніву вимагає єдности ділання й єдности почування.

ДО СПІЛЬНОЇ ОБОРОНИ

Маємо вже незбиті докази страшної траґедії, яку переживає під Совєтами ще й та частина українського народу, що живе на західньо-українських землях, а яку недавно загарбали Совєти. Іде боротьба на життя і смерть за збереження нації, за її віру, за її моральні основи. І так є, що кожної хвилини ще можуть забрати Совєти і решту українських земель. Значить, що треба числитись усім тим в Америці, що походять з українських земель, що всі ті землі матимуть одного спільного ворога: большевизм і большевицьку Москву.

Ось те повинно заставити усіх тих, що вийшли з тих земель, повести одну спільну акцію проти Совєтів. До тої акції повинні бути втягнені також і **наші браття зо Закарпаття.** Не треба зражувати себе, що не можна з ними дійти до якогось ближчого порозуміння. Вони можуть всіляко на нас глядіти. Вони можуть називати себе „русскими", „русинами", чи як хочуть. Але для нас — вони наші рідні.

Коли дійдуть до прилюдного відома подробиці величезної траґедії України, щойно тоді пізнаємо, скільки витерпіли наші рідні на своїй землі. Тоді вже певно страх перед безпощадним ворогом спонукає кожного з нас відложити на бік такий люксус, як партійну боротьбу, а впарі з тим спонукає нас глядіти на кожного з української крови як на союзника у боротьбі за існування української нації. Жаль лише, що серед теперішніх відносин нам самим, тут у вільній Америці, звязані доволі руки. Звязані тому, бо український елемент заслабий, щоб мати відповідній вплив в урядових колах Америки й переконати кого слід про ту траґедію, яку переживає український нарід, а яку моглаб Америка хоч у дечому злагіднити. Та й тут памятаймо на те, що обставини міняються, а з ними міняється також і політична конюнктура.

Зате не звязані нам ще руки шукати помочі в наших змаганнях серед таких національних ґруп в Америці, яких рідні теж терплять під большевиками. А коли мова про наших братів зо Закарпаття, то та частина нашого народу в Америці так якби не існувала для нас тому, що її духові провідники станули здебільша вітверто на проти-українському становищі. Знову на звичайних людей ми мало звертали увагу. А це не є добре. Ми навіть не запрошували їх до себе в гості, на родинні свята і т. п. Внаслідок цього фактично нема ні однієї значнішої ґрупи серед наших закарпатських братів, що виразно станулиб по українській стороні.

Тимчасом большевики інакше поступають. Вони таки вкрутилися в само серце „Подкарпатских Русинів" і зуміли перетворити їх в нову аванґаціду винищуючого походу проти українства. Їх пропаґанда перемінилася в правдиву фурію ненависти. Спинити цю ненависть ми тепер просто не всилі. Але можемо шукати порозуміння з гуртами, що ще боряться проти большевизму. Ті ґруги можуть бути приєднані до спільного протибольшевицького фронту в своїм власнім інтересі. Коли вони й не розуміють хвилево своєї небезпеки, то треба їх з нашого боку про цю небезпеку освідомити і їм поміч дати для захисту своїх надбань перед безпощадним большевицьким винищуючим походом.

Хай не буде в нас вагання відносно цього. Хай страх перед большевицькими затіями не зменшить нашої активности, але хай цю активність скріпить на кожному кроці і в кожній ділянці. Коли в нас залюбки йде деклямація про „геройські подвиги", хай праця над приборканням большевицької фурії серед наших уґрупувань стане притокою до виказання цеї геройської вдачі. Рятуючи наші установи перед большевизмом, ми допомагаємо нашій Америці забезпечити себе перед розкладом. А приєднуючи до акції наших братів підкарпатського походження, робимо велику прислугу також і Америці, допомагаючи їй ослаблювати розкладові елементи. Це й важне патріотичне діло під теперішню пору.

ЗА АФРИКАНСЬКІ КОЛЬОНІЇ

Чарлз Товерс помістив недавно статтю в „Да Стар Віклі", торнтонськім часописі, в якій твердить, що обидва европейські диктатори, націвський і фашистівський, Гітлер і Мусоліні, бажають дістати як нагороду за жертви, понесені в війні, кольонії европейських держав в Африці.

Ті кльонії потрібні їм задля їхніх невичерпаних природніх багатств, що европейські держави почали щойно експльоатувати, але в дуже ще малій мірі.

Він каже, що колиб ці кольонії перейшли під демократичного панування під диктатуру „осі Берлін—Рим", то для туземців вернуть страшні та гіркі часи, подібні до тих, що були на тих кольоніях, які мала Німеччина до першої світової війни.

Про Товерса кажуть, що він є кваліфікованою особою говорити про кольоніяльні бажання Німеччини, бо перед вибухом теперішньої війни він багато подорожував по Німеччині і всьому придивлявся та всьому прислухувався.

Африка від Середземного моря аж до Рогу, пише Товерс, „є лакомою і блискучою нагородою, яку европейські диктатори бажали би додати до своїх посілостей. Через цілі століття европейські потуги воювали між собою, щоб здобути для себе величезні природні багатства тих країв, які ще навіть під теперішню хвилю „ледви розпочато використовувати".

Минулого літа, саме перед вибухом теперішньої війни, автор цеї статті, подорожуючи по Німеччині, бачив, як там ведено кольоніяльну пропаґанду, що мала на ціли захопити німецьку молодь бажанням набуття заморських посілостей. І в кожнім випадку виставлювано як ціль Африку. У таких містах як Бремен, Берлін і Ляйпціґ були кольоніяльні музеї, які були переповнені шкільними дітьми, яким давано там лекції про вартість і значіння кольоній. Німці вислали теж в останніх літах до Африки гарно випосажені підприємства для продукції фільм,, щоб робили фільми з африканського життя. Отже роблено все можливе, щоб німців обзнайомити з Африкою.

Німеччина та Італія не мали щастя в Африці.

Тут не від речі буде сказати, що Німеччина та Італія не мали щастя з кольоніями, які посідали або посідають в Африці. Лібія є пісковата, Абисинія є гориста, незахоплююча і непривітна. В Еретреї й італійськім Сомалі панує палюча горяч, а дотого там самі піски. Не дивота, пише автор, що Мусоліні глядить зо завистю на британські і французькі території в Африці. Бувші німецькі кольонії є трошки ліпші — південно - західня Африка, Танґанаїка, Камерун і Тоґоленд — але вони є далеко менше бажані як деякі інші частини Африки. Так є, що Африка може виглядати дуже імпонуючою на мапі, одначе, в дійсності, більша часть її простору — це піскова пустиня, або напів пустинний край, що має дуже малу вартість. Простори, що саме якнайбільше надаються під европейську кольонізацію є дуже обмежені.

Вимоги Німеччини й Італії є дуже відмінні. Італійці є головно селяни - робітники з дуже низьким стандардом життя. Для них побережжя французького Марока, Альжиру та Тунісу булиб великим здобутком, бо земля є добра, а кліматичні обставини подібні до італійських. Французьких фармерів, треба би було в такому випадку, розуміється, вивласнити; можливо, що Мусоліні міг би обдарувати їх Лібією! Одначе італійці, без сумніву, малиб багато труднощів з туземним населенням, яке є дуже войовничо настроєне. До того модерні римляни є дуже відмінною клясою кольонізаторів від тих старинних римлян, що то свого часу зробили були з Тунісу шпихлір Середземного моря.

Під батогом.

Єгипет є багатим краєм над Нілем, але його продукція залежить цілковито від тяжкої праці фелагів (єгипетських селян), яких стандард життя є кілька ступнів нижчий навіть від життя італійців. Єгиптян, цілком певно, буде тяжко приневолити до економічного невільництва в користь тоталітарних держав.

Туземні вояки озброєні в батіг і рушницю, як це практикувалось у минувшині, будуть пробувати всього, що в їхній силі, щоби збільшити продукцію в багатьох частях Африки. Німці дали вже багато доказів, що є ідеальними прихильниками того роду брутального поступування і примусової праці. Більша часть південної, середущої, східньої і західньої Африки дістанеться під таку форму контролі, а поважна часть німців буде занята в зорґанізуванні того роду системи, до котрої вони так дуже надаються.

Для дійсної кольонізації людьми білої раси на думку німців надаються ті невеликі простори, які є відповідні для британців. На тій лісті знайдеться насамперед Південна Африка, бо це є майже одинока частина континенту, де европейці та їхні родини можуть цілком безпечно жити. Частина південної Родезії і Кенія будуть також могти частинно до цього надаватися.

А три головні осередки, які будуть варта майже стільки, що ціла решта континенту разом, це: Бельґійське Конґо, Ніґерія і золотодайні Витвотерс і разом з ними діямантові копальні в Кимберлі. Тут дійсно буде можна знайти правдиві багатства. Можливо, що в довгій погоні, Бельґійське Конґо покажеться „родзинкою" між тими приманюючими багатствами. У тім відтинку Африки є ріжні мінерали: золото, срібло, цина, мідь, діяманти, кобальт, уран, рад, залізо. І рільництво можна значно розвинути, разом з продукцією бавовни, кави, какаа, ґуми, цукру, рижу, тютюну, резини, слоневої кости і худоби. Промисл пальмового олію в цім відтинку Африки, в який то промисл британський капітал зробив великі вклади гроша, негайно розвязав би всі німецькі проблеми браку товщів.

Знова „найтемніша Африка".

Бистро орієнтуючийся дідо теперішнього короля Леопольда мав раз сказати іронічно: „Дійсно, анґлійці є незвичайним народом. Німеччина ломить конвенції й договори, а англійці спокійно годяться на це. Коли властиво Німеччина відносилася до них по приятельськи? Анґлія і Німеччина є непримиримі суперники і дуже можливо, що надійде день, коли будуть боротися за Конґо". Ту заяву зроблено тому 60 літ, але чи вона досі ще не є правдивою".

Гітлер переконався і мусить вповні здавати собі з того справу, які великі труднощі чекають його в удержанню в підлеглости европейські національні меншини. В Африці справа мається інакше. Там зможе він ужити способів, які дають більші вигляди на успіх. Те, каже Товерс, що Гітлер обертає континент, який під демократіями ступнево освободив себе зо страхіть жахливої минувшини, назад у „Найтемнішу Африку", його мало що турбує. Але таке поступовання робить кожного африканця завзятим ворогом Гітлерівської системи правління. Ось тому в тій війні, в якій до всього може прийти, Африка може статися полем справжніх воєнних герців.

ЧУЖОМОВНІ РАДІО-ПРОГРАМИ

Федеральна Комунікаційна Комісія у Вашинґтоні звертає пильну увагу на яку сотню радіо-стацій, з яких гомонить неанґлійська мова. До таких „чужинних мов", у яких йдуть радіо - програми, належать: еспанська, жидівська, італійська, німецька, португальська, сербська, грецька, польська, мадярська, голяндська, шведська, литовська, московська, чеська, українська, словацька, норвежська, арабська, ірляндська, фінська, данська, сирійська, хорватська, китайська, филипинська й японська. У цих мовах виголошують програми в таких головних осередках: Фінікс, Аріз.; Лонґ Біч, Лос Анджелес, Сан Френсіско, Каліфорнія; Ню Гейвен, Конн.; Шікаґо; Гемонд, Ґері й Савт Бенд, Інд.; Бостон, Фол Ривер і Спринґфілд, Масс.; Дітройт, Міш.; Джерзі Сити і Трентон, Н. Дж.; Олбені, Ню Йорк, Бруклин і Рачестер, Н. Й.; Коломбус, Клівленд, Синсинаті, Йонгставн і Толідо, Огайо; Портленд, Ореґон; Питсбурґ, Вилксбері, Алентавн, Філядельфія, Рединґ, Істон та Ірі, Пенсилвенія; Провиденс, Р. Ай.; Сан Антоніо, Текс.; Сіетл, Ваш.; Гвілінґ, В. Ва.; Милвокі й Ресин, Вис. Також чужинними мовами говорять з радіо-стацій у Гаваях та Порто Ріко.

Ці стації приміщені звичайно в промислових осередках, де є багато чужинних робітників, одначе ні одна стація не вживає виключно чужинної мови. Урядовці, що прислухуються до чужомовних програм, заявляють, що федеральний уряд не хоче їх припиняти. Навпаки, твердять вони, уряд хоче вжити ці радіо-програми на те, щоб чужинний елемент втримати в солідарности.

Недавно відбувалася конференція стейтових урядовців в справі краєвої оборони. Там підносилися голоси, що деякі чужомовні програми занадто свобідні. Одначе учасники прийшли до висновку, що не можна через те заборонювати чужомовні радіо-програми без розбору. Навпаки, треба їх відповідно використати, так, як от вжито чужих мов при виданні відозв у справі реєстрації. Лише в Шікаґо заборонено досі одну радіо-програму тому, що в ній були слідні впливи німецького „Бунду".

Щоб точніше слідити чужинні радіо-програми, федеральна комісія поробила всякі приготування до їх рекордування на плитах та до перекладу на англійську мову.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(37)

Все це покищо лише глибоко відчував парубок, воно сповняло всю його істоту, бо якби хто спитав у нього — куди й чого їдеш, то на це дістав би єдину, можливу в цю хвилю, відповідь: тікаю на Січ, а там видно буде.

Та глибоке відчуття поважности нового становища не заважало Павлові бачити всю безмірну красу степу. Цей схід сонця в новій обстанові він пережив, як урочисту, повну значіння, великодню службу Божу, й серце його грало радістю. Все, на що тільки падав його зір, здавалося йому також повним значіння й змісту. Ген високо-високо в блакиті ширяє степовий орел; нижче трохи, то там, то сям, немов спущені з неба на незримих ниточках, повисли на однім місці, тріпочучи крильцями, кібчики; ген попереду, почувши, мабуть, кінську тупотняву, злинув хмарою табун дрохв; поблизу, збоку пересунула рясним водограєм із трави купка куріпок, перелетіла десь далі й знову пірнула в траву; з другого боку з шумом знялася зграйка хохітви й теж перелетіла на інше місце... А трава... Ватага братчиків на конях плила в ній поволі, як у тихому, спокійному морі, і назверх витикалися лише кінські голови та червоні вершники, — така вона була буйна та висока. І той орел у блакиті, й усі оті кібці, куріпки, хохітва, крики гусей та чайок із далекого степового озера, ржання тарпанів невідомо де, лящання й сюрчання травяних коників, гудіння й дзичання найріжноманітніших комах, мерехтіння мотилів та всяких, ще небачених комах, гра барвами пишних у вільному степу квітів, буяння озброєних гострими колючками будяків, лоскотливий, пянкий пах жовтих буркунів, синіх васильків, непоказного та й невидного в бурянах чебрику й т. і., вся ця музика барв, звуків, руху, запахів, а над усім глибока, прозора блакить і сонце, сонце... — все це здавалося Павлові — все, до найменшої комахи й найдрібнішого зела, — таким потрібним, таким конечним, без чого не булоб степу, а без степу не булоб і їх, степових лицарів, та їхньої гучної слави. І степ і вони — це одно, ціле, неподільне. Ясне, непорочне, як усміхи діток малих, щастя залило солодким теплом його юнацьку, повну жадоби до життя, душу, обнялося з тим найкоштовнішим у світі, з тим, що ховав він на самому дні серця, скупалося в новім, радіснім почуванні братерської єдности й любови та передчутті славних подвигів, і мимо його волі ринуло з могутніх грудей його буйною, як цей степ, піснею. Йому хотілося, його поривало на всю широчінь степу розлитися голосною козацькою піснею, що її вивчився він таки у братчиків у Каневі; та природня соромливість стримала його.

— „Гей, та не знав козак, не знав Сопрон", — почав Павло на ввесь голс, але відразуж зніяковів, спаленів, глянувши соромливо на поближчих товаришів, і далі вже півголосом продовжував:

— „Як славоньки зажити..."

Шкода!... Немов приском сипнули перші звуки пісні в серця козацькі, стрепенули ними, — братчики розпромінили свої, зосереджені в задумах, обличчя й з усіх багатьох грудей пігнали степом такуж широку, як степ, і вроджену ним пісню...

— „Гей, зібрав військо, військо запорозьке,

„Та й пішов орду бити!..."

Одностайний, стихійний порив пробудив козаків. Їхали сливе мовчки, кожен із своїми думками, і раптом злилися в одним почуванні, в однім льоті вперед, як перед боєм, в льоті туди, куди ніс вихор пісні, — до бою з ворогом під зверхністю оспіваного нею одною із славних попередників, лицаря Сопрона.

У двох, чи навіть у трьох знайшлися дзвінкі кобзи. Рокіт струн, як гук сурем, подвоїв піднесення, покотив хвилястим морем зеленим у далекі далечені вже не пісню, а саму щиру душу козацьку в ній, на вільну волю, на буйне гуляйполе, до невідомого, але славного славою козацькою майбутнього.

Співаків чимало гарних було між січовиками, але з усіх найкраще буяв дужий і чистий, як срібло, молодий голос Павлів, і старий ватаг попереду, вчуваючи знайомій, захватній пісні, досвідченим гострим слухом ловив з усіх той голос, упивався ним, розкошував; а коли пісня урвалася, й останні звуки її розтали десь високо вгорі, їхав якусь хвилю мовчки, потім, розгладивши глибокі пруги на старому чолі, промовив, ні до кого, власне, не звертаючись:

(Дальше буде).

НІМЕЦЬКА ТОРГОВЕЛЬНА ВІЙНА В ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ

Вилїєм Ля Вар (La Varre), що написав статтю п. н. „Крила Націстів понад Бразилією" (в „Ди Стар Вікл" торонтонськім журналі), це відомий подорожник та авторитет в південно-американських справах. Разом зо своєю жінкою відбув він кілька подорожей до ріжних південно - американських держав і мав тим чином добру нагоду пізнати, що там діється і хто найбільше старається економічно та політично заволодіти тими державами.

Він каже, що до його рук дістався плян Гітлера в справі економічного й політичного заволодіння краями Південної Америки. Це, згідно з його словами, є дуже важний документ.

Відпис цього пляну, який Ля Вар, пильно переглянув, був виготовлений у Мінхені в Німеччині у лютім 1940 р. і був перехоплений підчас своєї пересилки через Японію до Бразилії. Правдоподібно є лиш три повні копії цього документу по тім боці Атлантику.

У цім документі кажеться, що згідно з обчисленням Гітлера опанування торговлі в Південній Америці дасться осягнути коло листопаду 1940 р., а політичного життя 8 держав у січні 1941 р.; у додатку документ містить на першій стороні таку заяву:

„Процедуру, яку тут наказано, обговорено з нашими італійськими й еспанськими союзниками, й вам подасться опісля вказівки, до імен репрезентантів, що можуть бути назначені Римом і Мадридом до співпраці з вами. У ніякім випадку зміст цього документу не має бути обговорюваний з якимбудь італійцем або еспанцем, якого ідентичність не є потверджена заграничним Бюром".

З документу виходить, що Третій Райх установив 5 більших осередків для переведення в життя цього пляну в Південній Америці і 6 помічничих осередків. Більшими осередками є: Ню Орлїанс, Мексико Сіті, Богота, Ріо де Жанейро, Монтевідео і Ля Паз. Помічними бюрами є: Сан Сальвадор, Ліма, Сао Павло, Сантяго, Осорно. Панама Сіті призначено на Панамериканську „прислухуючуся станицю" Великої Німеччини і стацію післянців (курієрів), через яку всі депеші і курієри мають бути висилані до Німеччини дорогою через Японію, а якщо дасться проломати британську бльокаду, то дорогою через Еспанію й Італію.

Кожне з тих більших і помічних бюр є під управою особистого представника фірера, заосмотреного диплоьматичною охороною нетикальности, як акредитований аташе амбасади, посольства або консуляту. У додатку до тих провідників, плян долучає до нього дуплікати уповажнюючих листів націвських делеґатів або дистриктових управителів (гавляйтерс), які переходять з місця на місце, як специялісти під одинокою управою Рудольфа Гесса.

Націвський плян скорого опанування „Еспанської Америки" опирається на теорії, що в Еспанській Америці, „політичні союзи" наступають по торговельних. Фірер рішив, що „двосторонні торговельні умови між Третім Райхом і Еспанською Америкою можуть скоро поборити односторонні торговельні умови і високоцінне золото". Загал публики, як твердиться, чув широко і багато про те, що д-р Гіалмар Шахт стратив ласку фірера. Одначе справа так не мається. Оповістку про те, що він втік з Німеччини проголосив департамент пропаганди в ціли, щоб „наші легко даючися піддурити „вороги" думали, що він є на вигнанні. Д-р Шахт є автором цілої програми запевнення економічної контролі над Еспанською Америкою при помочі торговельної війни, як її називається.

Світ є добре обзнайомлений з успішністю блискавкової війни. Тепер приходить на чергу в Латинській Америці націстівська торговельна війна. А як перший крок у тій торговельній війні, висуваєтьcя плян опанування авіяції Південної Америки.

У Гітлерівській програмі лежить здобуття повітряної контролі над тою частю Південної Америки, що лежить на південь від рівника. Цей плян перестуйдійовано й упляновано в найменших подробицях. Німецькі ґеометри, вчені і пільоти перелетіли понад цілим простором, виносячим 5,000,000 миль, з чого 1,000,-000 миль туди і назад понад Бразилію, щоб зібрати інформації, на яких фірер опер свою торговельну війну за Еспанську Америку. Вони перелетіли і сфотографували кожний сектор ширини і довжини цього континенту від Заливу Дейрійського (Даріен) до Огнистої Землі.

Націвська повітряна мапа „Еспанської Америки" містить понад 3,000 дійсних і потенціяльних місцевостей для повітряних майданів. Опираючи свій плян на теорії, що „більші ресурси Еспанської Америки можуть бути тільки розвинуті при помочі успішної внутрішньої „повітряної обслуги" і що „нової ери торговля і промисл Еспанської Америки підуть слідом авіяції", плян Гітлера для торговельної війни на південь від рівника вже функціонує у повітряній обслузі й у всіх інших торговельних повітряних дорогах.

З особлившим завзяттям цей документ обвинувачує Північно - Американську повітряну обслугу „у великім самолюбстві" через те, що відмовилася помагати Еспанській Америці розвинути її багате нутро через заведення в кожній державі, державних внутрішних вантажних і пасажирських рут.

Великі ресурси Еспанської Америки лежать у недоступній середині, нерозвинуті, бо в економічний спосіб не можна доних збудувати залізничих і моторових доріг. Ключем до розвитку тих ресурсів, нових копалень, нових рільничих і промислових осередків є транспорт повітрям. Але на протязі цілих літ капіталістичні корпорації, яких власниками є нюйорські банкирі відмовилися кооперувати з еспанськими американцями через заведення помічничої обслуги в кожній з Еспансько-американських держав. Вони державатися самолюбно своїх рут, обслугуючи тільки атлантійські і тихоокеанські побережжя, щоб страшенно збагатитись перевозом високо субсідіованої міжнародньої почти між Злученими Державами і державами Еспанської Америки. Вони не роблять нічого такого, з чого вони не можуть заробити негайних капіталістичних дивіденд для північно-американських власників бондів, або за що вони не одержують субсидії.

Фірер припоручає своїм аґентам оповіщувати, що Велика Німеччина наміряє „помогти еспанським американцям розвинути їх цінні внутрішні багатства в заміну за монополї на державний повітряний перевіз. Фірер не тільки „упляннував заздалегідь як він підібє своїх мілітарних ворогів ужиттям повітряних армад але він уложив пляни як Велика Німеччина, побідна в Европі, поборе своїх торговельних і економічних ворогів в Еспанській Америці, обслугуючих повітряними армадами.

Щоб зницити існуючі повітряні обслуги, він уживає поперше війни знижки оплат за перевіз товарів, почти і пасажирів, що спричинить великі втрати для двох більших північно - американських корпорацій, а усуне цілком як конкурентів менші корпорації. Фірер сподіється, що його плян позискання державних торговельних повітряних монополів, поведеться, бо Велика Німеччина предкладає кожному еспансько - американському урядові імпозантний помір краю, зроблений великим коштом німецькими геольоґами, копальняними інжинірами, рільничими експертами і цивільними інжинірами. Вони на протязі останніх 3-х літ старанно перестудіювали південно - американський континент, відкрили, як це вони твердять, „багаті нові поклади мінералів, гідро-електричні силові місця, нафтові поля і рільничі полоси землі" далеко в глибинах країв, які, полишилися би невідомі, і страчені для еспансько - американських приятелів, якби не німецька енергія та піонірська робота.

Для ведення торговлі з еспанськими американцями, німецький уряд зорганізував нове компанію, що зоветься „Дайтше Люфтганза Суд Америка" в Берліні. Ця компанія буде лучити Еспанську Америку зовсім містами, ринками й індустріяльними осередками сконсолідованої Европи.

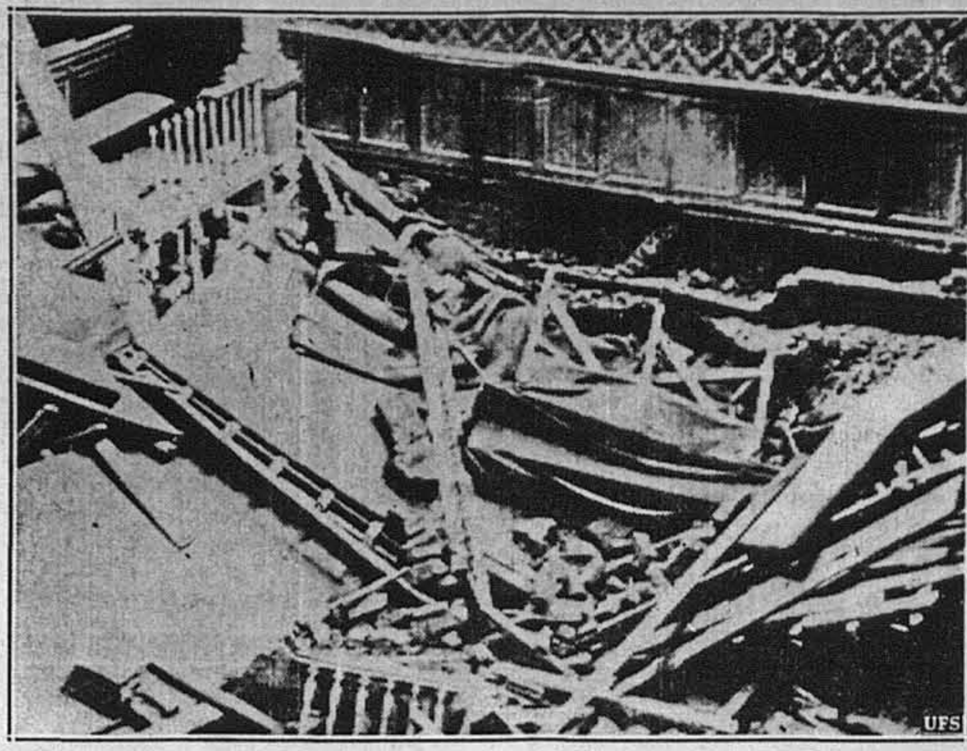
Південно - Американський континент понижче рівника поділено на чотири повітряконтролюючі полоси, кожна з них призначена для помічної компанії: Кондор Люфтганза до Бразилії і пять менших компаній, що були власністю німців будуть „розвивати і обслугувати" Бразилію. В Арґентині, з огляду „на панучу симпатію та італійське населення" Люфтганза буде працювати при посередництві помічничої італійської Аля Літорія; Болівія „буде розвивана й обслугувана" при помочі Ллойд Аеро Болівіяно; а Кондор Перуана де Авіяціон „буде розвивати і обслугувати" Перу.

У додатку до тих чотирьох „державних" компаній Люфтганза Перу буде міжнародньо „розвивати й обслугувати" найдальшу часть Південної Америки, через Перу, Болівію й Бразилію і подбає про пятьдневну почтову, вантажну й пасажирську обслугу між Лімою й Европою. Синдікато Кондор буде міжнародньо лучити Чілє та Арґентину, постачаючи сімнадцятьдневну обслугу між Сантіяґо і Европою. „Ер Френс", що є власністю Франції, яка впаде перед нашою армією й повітряною силою перед липнем — а яка лучить Арґентину, Уругвай, Бразилію і Західню Африку — буде впосліпстві контрольована, також Люфтганзою. Чілє, по причині хвилевого напирання уряду, щоб як повітряна так і залізнича транспортаційна система були його власністю, вимагає, говориться в звіті, німецької терпеливости, в очікуванню на зміну в уряді, але тимчасом, повинно сконцентруватися всі старання, щоб продати теперішньому урядові аероплянї Юнкерса і постачити німецьких пільотів. Перша частина сімнацять - пасажирських, три моторових Юнкерсів буде вислана до Еспанської Америки в вересні. Плян саме підготовляється. Коли „кооперативні контракти" з урядами Еспанської Америки або приватними індустріями будуть зроблені, німецькі інжинири прочистять і вибудують нові майдани до причалювання в Бразилії, Арґентині, Уругваю, Параґваю, Болівії і Перу. Вони будуть знаходитись при головних доплива Амазонки в глибоких долинах Перувійських і Болівійських Андів — „багатих в дотепер недосяглє золото й інші мінерали" і в розлохих пампасових частях південної Арґентини. Спеціяльно збудовані Юнкерси будуть доставляти копальняну машинерію, гідро-електричні силові прилади і припаси до нових копалень, промислових і рільництвом занимаючихся громад. Німецькі лінії будуть перевозити почту, вантаж і пасажирів за оплатою від 25 до 50 відсотків меншою як який інший „капіталістичний" конкурент. „Психольоґічне скупчення поважання для справности й осягів повітряної обслуги Великої Німеччини викличе велике признання".

Ріґ Сан Рок на крайно західнім кінчику Бразилії, якщо націвський плян поведеться, буде південно - американською базою для Південно-Атлянтійсько - Берлінської головної лінії Люфтганзи. Скорих, чотиро-моторових, літаючих пароходів Дорніера, маючих місце для 20 пасажирів, буде вживатися між Бразилією й Еспанією. Будуть щоденні полети на північ і на південь. Напроти Бразилії, на східнім побережжі еспанської і французької західньої Африки — і в Фрітави, Ніера Леоне, де Антлянтик є найвужчий — заложиться добре укріплені морські і торговельні повітряні бази. Здалека від побережжя Африки, Ріґ Верде і Канарійські групи островів приготовлено й укріплено, як говориться в цім пляні.

Дійшовши до Ґібральтару й Еспанії, головна лінія Люфтганзи буде розгалужуватися по Італії, Португалії, Франції і середущій Европі. „Чотири дні заощадять еспанські американці, які будуть посилати повітряною почтою замовлення до Великої Німеччини за товарами поворотним повітряним експресом, замісць до Ню Йорку.

Аж до того часу, коли ця транс-півдненно - атлянтійська повітряна лінія зможе бути введена в життя, фірер поручає шефам Еспансько - Американської Люфтганзи сконцентрувати свою діяльність на саботажуванню конкуренційної внутрішньої повітряної комунікації й організації, на південь від рівника. Також поручає він підготування основи під торговельний повітряний монополь для Великої Німеччини Бразилії, Арґентині, Уругваю, Параґваю, Болівії і Перу, які, як фірер приказав, мають бути скінчені в грудні 1940 року.

КАПЛИЦЯ В КОРОЛІВСЬКІЙ ПАЛАТІ В ЛОНДОНІ
знищена німецькими бомбами.

ЦЕ БУЛИ ДОМИ.
Ряд робітничих мешкань на передмістю Лондону, знищених німецькими летунами.

ДРІБНІ ВІСТІ

— **Оного доляра кари** заплатив Роляnд Бірер в суді в Толідо, Огайо, за те, що говорив самий до себе в часі розправи.

— **Предсідником корпорації, що вдержує Метрополітен Опера Гавс** у Ню Йорку, вибраний промисловець Джордж А. Слон. Опера видає тепер понад 225,000 дол на поправу будинку.

— **21,000 родин у Брукліні**, Н. Й., дістали харчові марки. Вони будуть за них діставати харчі в 12,000 крамницях.

— **Згідно з урядовими обчисленнями** в републиці Колюмбія 55 відсотків населення є грамотне.

— **Студенти** правничого факультету в Мексику ведуть кампанію за приверненя судів присяглих.

— **13 первісних стейтів** Злучених Держав обіймали в 1790 р. простір, що виносив 892,135 квадратових миль; з того 24,-155 квадратових миль були покриті водою. Тепер простір гих стейтів виносить 326,373 квадратових миль, бо інші стейти було сформовано в їхніх границях.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖАНСТАВН, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11., відбудуться в неділю, 22. вересня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Вудвіл. Проситься ласкаво всіх членів прийти й вирівняти свої залеглости, бо цим робите багато клопоту урядникам, коли не платите начас і можете наразитись на неприємности. Також проситься членів, щоби привели своїх дітей і вписали до У. Н. Союзу і тим багато скористаєте. — Теодор Волощук, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206., відбудуться в суботу, 21. вересня, в гали церковній, 74 Геріс Ев., в годині 7. ввечір. Проситься членів прибути на збори на означений час. Також пригадується, що кожний член повинен платити свої вкладки начас, а довгуючих членів проситься, щоби вирівняли свій довг. Хто з членів хотів би записати своїх дітей до У. Н. Союзу, може це зробити на зборах. — О. Косюк, предс.; П. Стойко, кас.; І. Кокольський, секр.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

STEPHEN KALAKUKA, 66, DIES; RITES TOMORROW

Well Known Man Was One of the Organizers of St. Vladimir Ukrainian Chruch

Stephen Kalakuka, native of Hanczowa, Galicia, Western Ukraine, who had been prominent here for years in civic affairs of American citizens of Ukrainian descent, died yesterday at his home, 1009 North Main avenue. He was sixty-six years of age.

Mr. Kalakuka entered the United States at Castle Garden, N. Y., Oct. 11, 1888, and became a naturalized citizen in August, 1894. He was one of the organizers of St. Vladimir Ukrainian Church, and was prominent in the Ukrainian Citizens' Club and the Ukrainian Community Chorus. He was a member of the Ukrainian Workingman's Association of Scranton, the Ukrainian National Association, Jersey City, and the Providence Association, Philadelphia.

The deceased is survived by his wife, two daughters and one son: Mrs. N. M. Tacy and Mrs. J. J. Krapick, Scranton and Capt. Theodore Kalakuka, U. S. army, stationed at Washington, D. C. There are also four grandshildren. The funeral will be tomorrow morning with services at St. Vladimir Church at 9 o'clock. Burial will be in the family plot, St. Catherine's cemetary, Moscow.

("Scranton Times," July 6, 1940).

МИ І НАШІ ДІТИ

(Це дванацята і остання стаття Загальної Ради — ФЛІС про питання, що повстають між родичами та їх дітьми. Коли маєте які завваги чи питання, то звертайтесь — коли можливо, то по англійськи, — на таку адресу: F.L.I.S.—Parent, 222 — 4th Ave., New York, N. Y.)

ПРИЯТЕЛІ НАШИХ ДІТЕЙ.

Серед одержаних листів від читачів цих статтей, нижче поданий досить цікавий тим, що ілюструє питання, з якими певно стрічаються чимало родичів. Той лист такого змісту:

„Маю 23-літню дочку, котра кілька років тому покінчила вищу школу і тепер вже працює. Колись будучи молодшою, вона була дуже послушна і була би робила всьо, що їй приказано, але як стала працювати, від тоді чимраз більше стає незалежною та дійшла вже до того, що зовсім перестала мене слухати. В околиці, де живемо, нема молоді нашої національности і для того всі її приятелі, це члени інших національностей. Вона тепер ходить з хлопцем, котрого знає поверх два роки, а ми обоє з її батьком є противні тому. Ми хочемо, щоби вона одружилась з мущиною її власної національности, але вона відповідає, що зовсім не думає виходити заміж. Однак вона дальше стрічається з тим хлопцем. Вона почала дурити нас кажучи, що іде побачитись зо своїми товаришками, коли вдійсності іде з ним. Вона каже, що не діє нічого злого ані ганебного, а тільки виходить для розривки, так як інші. Її батько не любить такого поступовання й обвинувачує мене за те, що я дозволяю їй на вихід, кажучи, що він сам не має часу за нею глядіти та одночасно ходити до праці. Я всіми силами стараюсь здержати її від сходив з тим хлопцем, але це не помагає і для того вічно через те маємо сварку. Сама не знаю, що діяти і буду дуже вдячна, коли порадите мене як здержати її від сходин з тим хлопцем".

Цілком природно, що майже кожна мати бажає, щоби її дочка одружилася з мущиною її власної національности, а також не треба дивуватись, що вона інтересується сходинами своєї дочки з хлопцем іншого національного походження. Коли ми зрослись з певними ідеями та способами життя, то звичайно віримо, що це є найкраще. Ми побоюємось того, що коли дівчина вийде заміж за чужинця, то пристане до ґрупи людей з відмінними ідеями і на тім наша національна ґрупа тратить.

Хоч ми можемо розуміти і симпатизувати з почуваннями цеї матери, то однак мусимо вглянути в ситуацію з точки погляду дочки. Вона живе у малій громаді, де очевидно є мало молодих хлопців її власної національности. Фактом є, що кожна нормальна дівчина бажає вийти на забаву чи розривку. Коли родичі стануть її на перепоні, то вона мусить вибирати одно з двох: або коритись їм, або боротись з їх бажаннями. Бачимо, що цей останній вибір доводить до домашних неприємностей.

Більшість родичів вдоволяється тим, що може дати дітям повне вдержання, а мало коли звертає увагу на справи однакової вартости, цебто на товариство і розривки дітей. Тому хочемо запропонувати, щоби родичі пробували знайти відповідне товариство з обох полів для дочок зпосеред своєї власної національности. Коли це не можливо, бо так буває, тоді несправедливо противитись тому, як дочка має нагоду ходити з ким їй любо. Тому в многих випадках така боротьба родичів, про яку пише авторка повищого листа, до нічого не доводить. З листа виходить, що родичі пробували, що тільки було у їх силі, а проте дочка не перериває свого товариства. Коли ж показується, що вони не віднесуть успіху, то для чого достойно не погодитись з обставинами? Правда, що це не легко зробити, але воно виглядає на найрозумніший крок.

Позатим не треба забувати на ще інші обставини. Злучені Держави це така мішанина народів про яку жадний край на світі не знає. Це зрозуміле і пожадане, щоби кожна національна ґрупа пробувала зберігати все те, що їй дороге і миле. Але теж треба приняти багато гарних річей інших ґруп. Прийшов той час, коли мусимо заглянути до інших ґруп і спільно з ними будувати американську демократію. Тому треба сказати згаданій матері, що найкраще вона може прислужитись своїй дочці, свому родові та Америці, коли не буде противитись товариству з будьякої національности. Те порозуміння та єдність, яка розвинулась в Америці, це вислід змішаних ґруп.

Загальна Рада — ФЛІС.

БЕРЕЖУТЬ ВИРІБ ЗБРОЇ

ВАШИНГТОН. — Показується, що вибух у фабриці пороху в Кенвил, Н. Дж., наробив поважної шкоди в підготові до краєвої оборони. Фабрика в Кенвил була найбільшою цього роду фабрикою в Америці. Після її знищення осталася ще фабрика в Карней Пойнт і Довер, у сусідстві Кенвил, дальше в Чарлстон, Інд., і Радфорд, Верджінія. Всі ці фабрики незначні і треба щойно їх розширити. Процес виробу пороху є дуже складний і повільний і тому знищення фабрики в Кенвил є поважною перепоною в оборонних плянах.

На телефонічну осторогу з Бруклина до фабрики зброї в Бриджпорт, Конн., влада поставила сторожу, щоб не потерпіти дальшої невдачі в виробі оборонних матеріялів.

УРЯД ПРОЦЕСУЄ МОНОПОЛЬ НА ОКУЛЯРИ

Федеральні власти в Ню Йорку внесли позов проти 29 корпорацій і 68 осібняків, щоб припинити справжній монополь на виріб окулярів. На цьому виробі заробляють названі в процесі промисловці міліони долярів понад справжню вартість від 28,000,000 американців, що носять окуляри. Дві компанії, а це Америкен Оптикал Ко. і Бавш енд Ломб Ко. мають під своєю контролею 70 відсотків загального промислу в цій ділянці.

БІДНА НАЙШЛА ДІЯМАНТ

НЮ ЙОРК. — Тереса Ґараморе переходила Юніон Сквер, занята журбою, як прохарчувати свою родину, щоб не просити прилюдної допомоги. Побачила на хіднику камінчик, от такий, як його купується в 10-центовій крамниці. Підняла, з цікавости занесла до ювілера, а він сказав їй, що це діямант, вартости $10,000. В поліції їй сказали, що дістане діямант на власність, коли до 10. жовтня ніхто не зголоситься по нього.

Докладно дібрані окуляри ніяким чином не ослаблюють очей; вони можуть одначе показатися шкідливі, якщо будеться їх носити по тім, як лікарська екзамінація показала, що вони непотрібні.

ВІДДАЮТЬ КАНДИДАТА ПІД ЛІКАРСЬКІ ОБСЕРВАЦІЇ

НЮ ЙОРК. — Джозефа МекВилйемса, що добивався републиканської номінації на становище конґресмена з 18. дистрикту, в котрому живе багато німецьких імміґрантів, віддано до шпиталю Белвю під психіятричні обсервації.

МекВилйемс пробував орґанізувати „Партію Американського Призначення" і в своїх промовах пропаґував наслідування Гітлерівської політики для Америки. Не добившися републиканської номінації підчас правиборів минулого вівтірка, МекВилйемс збирається кандидувати зо своєї партії.

ОБЧИСЛЯЮТЬ ВАГАННЯ ПУБЛИЧНОЇ ОПІНІЇ

НЮ ЙОРК. — За обчисленнями Американського Інституту Публичної Опінії останніми часами президент Рузвелт зискав на популярности в стейтах Ню Йорк, Ню Джерзі й Пенсилвенії, а Вилкі в тих стейтах на популярности стратив.

ЗАРІБОК НА СПАЛЕНИХ ГРОШАХ

КЕМДЕН, Н. ДЖ. — Федеральний уряд радо помагає жертвам недавного вибуху ґазоліни в цьому місті. Одна жінка післала до вашинґтонського скарбового бюра залізну коробку з попаленими паперовими грішми. Вона прохала, щоб розпізнати ці банкноти і за них дати їй нові. Щойно дістала вона нових грошей вартости $381:61. Жінка каже, що за її обрахунком в коробці було лише $329.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

Українська Радіо Праграма в американській мові на стації W.H.J.B., Penn Albert Hotel, Greensburg, Pa. По скінченню 8-тижневих вакацій Українська Радіо Програма знов розпічнеться в наступну неділю, 22. вересня, по обіді в год. 1:35 старий час. Просимо увесь український загал слухачів Питсбурщини, якщо бажаємо й любимо слухати українську музичну літературу, конечно допомогти фінансовою жертвою до будучого продовження цих 15 мінут програми, за котрих мусимо оплачувати $22.50 кожної неділі. Замовляйте музичні родинні желания для своїх кревних, оголошуйте товариські підприємства, ширіть білети і взагалі фінансово піддержуйте українську радіо програму під проводом добр. Миколи Арсенія, 854 North Lincoln Ave., Pittsburgh, Pa. В наступній програмі буде грати орхестра добр. Андрія Ключки з Mckees Port.

ДЛЯ КУХНІ

Яблучні кейки.

1/4 фунта цукру, 1/2 фунта масла, 3/4 фунта гарної муки, трошки цинамону, потертої скірки одної цитрини приготовити мягке тісто на підклад і спечи на блясі. Троха тіста лишити на верх. — З 4 свіжих яблук, 1/4 фунта цукру, соку з одної цитрини, 1 ложка масла, 1/2 ложечки желятини приготовити яблучну верству. При варенню яблук дозволити їм лиш добре нарости. Поклавши верству яблук на спечений підклад, накрити рештою тіста в формі решітки. Потім спечи.

Цукрова морква.

8 до 12 малих морков, 1/4 горняти цукру, 1/4 ложечки соли, 3 ложки масла, одну галузку посіченої петрушки.

Приготовання: моркву варити необструґану аж стане мягка. Потім стерти верхну лупину і покраяти здовж на чвертки. Змішати сіль і цукор і в цій мішанині обкачати моркву добре на всі сторони. Розтопити на легкім вогні масло, додати петрушки і смажити в тім моркву яких 10 мінут. Обертати часто, щоби з усіх боків була гарно присмажена.

НЕБЕЗПЕЧНА ЦІКАВІСТЬ. — Лондонці приглядаються боям у повітрю, не дивлячися на осторогу уряду.

ПАЛЮЧІ КАРТКИ. — Німці кажуть, що англійські летуни кидали на німецькі поля й міста такі підпальні карточки. Карточка зроблена з целюльоїду, а в центрі має кружок зо стрільної бавовни й фосфору. Коли карточка висхне, вона сама собою запалюється.

ТАРЗАН, ч. 108. Хмара спис.

Тоді Залім приказав своїм людям розскочитися й окружити Тарзана.

Але Тарзан відбіг так далеко, щоб не дати себе окружити ворогам.

Залім попав у лють. „Ужий те списів!" — закликав він.

В одній хвилині ціла хмара списів полетіла в сторону живої вдучі.